

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 15 czerwca 2015r. G. D. domagał się zasądzenia na jego rzecz od pozwanej C. (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. ryczałtów za noclegi spędzane przez niego w kabinach samochodów podczas podróży służbowych – przewozów, które wykonywał jako kierowca w ruchu międzynarodowym w okresie 29 maja 2012r. – 21 czerwca 2014r. w łącznej kwocie 49.054 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od 15 dnia po zakończeniu każdej z podróży od kwoty dochodzonej w związku z tą podróżą. Kwoty dochodzone z tytułu poszczególnych podróży i daty początkowe odsetek powód szczegółowo wskazał w pozwie i piśmie procesowym z dnia 23 października 2015r. Wyliczenie tych kwot nastąpiło poprzez przemnożenie wyrażonej w walucie obcej wysokości ryczałtów za noclegi w poszczególnych krajach (wynikającej z przepisów rozporządzeń Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 maja 2001r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju odbywanej w terminie i miejscu określonym przez pracodawcę i Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej) przez liczbę tych noclegów, a następnie przeliczenie na złote polskie według średniego kursu NBP z daty wezwania do zapłaty. Uzasadniając żądanie pozwu powód wskazywał, że umożliwienie kierowcy samochodu ciężarowego odpowiedniego miejsca do spania w kabinie pojazdu podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu na warunkach określonych w obowiązujących przepisach. Należność z tytułu podróży służbowych poza granicami kraju ustalona w regulaminie wynagradzania obowiązującym w pozwanej spółce nie pokrywała kosztów noclegu (ryczałtu), co i powód i pozostali pracownicy wielokrotnie sygnalizowali pracodawcy. (k. 2 -6, 48 -51, 306)

Pozwana spółka domagała się oddalenia powództwa w całości podnosząc, iż obowiązujące u niej przepisy wewnętrzne dotyczące rozliczania należności służbowych są korzystniejsze niż przepisy powszechnie obowiązujące, a należności, które otrzymywał powód w każdym wypadku przekraczały ryczałt za nocleg i minimalną dietę określoną przepisami wykonawczymi do art. 77⁵ § 2 k.p. Pozwana wskazała nadto na dobry standard kabiny pojazdu, którym powód wykonywał przewozy, na niezgłaszanie przez powoda niedogodności związanych ze spaniem w kabinie oraz na nieskorzystanie przez niego z możliwości odbycia noclegu w hotelu z pokryciem kosztów tego noclegu za pomocą służbowej karty płatniczej. (k. 68 – 71)

Obie strony wystąpiły też z wnioskiem o koszty procesu.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

G. D. łączył z C. (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w S. stosunek pracy w okresie 7 marca 1995r. – 12 maja 2015r.

Powód był zatrudniony jako kierowca samochodu ciężarowego w pełnym wymiarze czasu pracy. Umowa o pracę na czas nieokreślony, jaką strony zawarły w dniu 1 lipca 1995r., regulowała jedynie stawkę godzinową wynagrodzenia zasadniczego pracownika, a co do innych składników wynagrodzenia tj. premii i dodatków odsyłała do zasad obowiązujących u pracodawcy.

W kolejnych porozumieniach zmieniających ustalana była wysokość wynagrodzenia zasadniczego oraz ryczałtu za pracę w godzinach nadliczbowych i w porze nocnej.

Umowy o pracę i porozumienia stron co do warunków wynagradzania nie zawierały regulacji w zakresie kosztów podróży służbowych. W kolejnych porozumieniach znajdowało się natomiast odesłanie w zakresie pozostałych warunków wynagradzania do „Zasad wynagradzania pracowników C. (...) sp. z o.o.”

Niesporne, nadto świadectwo pracy – k. 3 cz. C akt osobowych , umowy o pracę i porozumienia zmieniające – k. 1, 3, 5, 14-15,17,19, 26, 29, 35, 38, 40, 46, 49, 52-53, 60, 62, 64, 66 a-69, 71 cz. B akt osobowych powoda, wypowiedzenie zmieniające – k. 22 cz. B akt osobowych powoda

W pozwanej spółce obowiązywał regulamin wynagradzania z 12 marca 1998r. – Z. wynagradzania pracowników C. (...) sp. z o.o., którego tekst jednolity, w okresie spornym, był ogłaszany 5 marca 2012r. i 15 marca 2013r.

Niesporne, nadto regulamin wynagradzania – k. 320, 321

Zgodnie z § 6 pkt 7 regulaminu, o jakim mowa, diety z tytułu podróży służbowych poza granicami kraju dla kierowców samochodów ciężarowych przysługują w wysokości ustalonej w załączniku nr 7.

W myśl załącznika nr 7 wysokość należności z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju dla kierowców samochodów ciężarowych ustala się w wysokości 0,23 zł netto za przejechany kilometr – nie mniej za dobę niż dieta za dobę podróży służbowej na terenie kraju, ustalona na podstawie rozporządzenia ministra właściwego do spraw pracy dla pracowników zatrudnionych w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej. W załączniku wskazano nadto, że nie stosuje się rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, jak również innych aktów wykonawczych, wydanych na podstawie art. 75 kodeksu pracy zastępujących lub uzupełniających to rozporządzenie.

Niesporne, nadto regulamin wynagradzania – k. 320, 321

Powód był zaznajomiony z regulaminem wynagradzania

Niesporne, nadto przesłuchanie powoda - k. 343v w zw. z k. 314v.-315,

Podczas wykonywania w ramach łączącego strony stosunku pracy przewozów towarów na trasach międzynarodowych powód spędzał noclegi w kabinie pojazdu, którym dokonywał przewozów.

Niesporne

Poszczególne podróże były różnej długości, co warunkowały rodzaj ładunku i punkty docelowe, czas ich trwania nie przekraczał kilkunastu dni.

G. D. miał przydzielony jeden pojazd, samochód ciężarowy marki V.. Był to pojazd standardowo wyposażony. Miał ogrzewanie postojowe i klimatyzację z tym że te ostatnią tylko na czas jazdy, posiadał także małą chłodziarkę. Do spania przeznaczona była leżanka.

Dowód: przesłuchanie powoda – k. 343 v w zw. z k. 314v.-315, umowa leasingu – k. 79 – 85

Noclegi podczas trasy zdarzały się na różnych parkingach, zarówno większych, zaopatrzonych w pełne sanitariaty, jak i mniejszych bez pryszniców.

Dowód: przesłuchanie powoda- k. 343v w z. z k. 314v.-315, zeznania świadków: R. A. - k. 315v. – 316, Z. B. – k. 316

Powód sam ponosił koszt zakupu i prania pościeli wykorzystywanej przy nocowaniu w pojazdach, sam też pokrywał koszt sanitariatów, z których korzystał podczas podróży. Do niego należało też utrzymanie porządku w kabinie pojazdu.

Dowód: przesłuchanie powoda - k.343v w zw. z k. 314v.-315, zeznania świadków: R. A. - k. 315v. – 316, Z. B. – k. 316.

W okresie objętym sporem powód wykonywał przewozy na rzecz pozwanej w okresach:

- 29 maja 2012r. – 1 czerwca 2012r. odbywając dwa noclegi w Austrii, jeden we W.,
- 11 – 21 czerwca 2012r. odbywając dziesięć noclegów, w tym co najmniej: siedem w Niemczech, jeden we W., jeden w Austrii,
- 25 – 29 czerwca 2012r. odbywając dwa noclegi w Niemczech i dwa we W.,
- 2 – 6 lipca 2012r. odbywając trzy noclegi w Niemczech i jeden we W.,
- 9 – 12 lipca 2012r. odbywając dwa noclegi w Niemczech, jeden w Austrii,
- 16 – 20 lipca 2012r. odbywając jeden nocleg w Czechach, jeden w Austrii, dwa w Niemczech,
- 23 – 27 lipca 2012r. odbywając dwa noclegi w Niemczech, jeden w Austrii i jeden we W.,
- 30 lipca 2012r. – 3 sierpnia 2012r. odbywając dwa noclegi w Niemczech i dwa w Austrii,
- 6 – 9 sierpnia 2012r. odbywając dwa noclegi w Niemczech, jeden w Austrii,
- 13 – 16 sierpnia 2012r. odbywając dwa noclegi w Niemczech i jeden w Holandii,
- 20 – 24 sierpnia 2012r. odbywając dwa noclegi w Niemczech i dwa we W.,
- 27 – 30 sierpnia 2012r. odbywając jeden nocleg w Niemczech i dwa we W.,
- 3 – 7 września 2012r. odbywając trzy noclegi w Niemczech i jeden we W.,
- 24 – 28 września 2012r. odbywając dwa noclegi w Niemczech, jeden w Austrii i jeden we W.,
- 1 – 5 października 2012r. odbywając dwa noclegi w Niemczech, jeden w Austrii i jeden we W.,
- 8 – 9 października 2012r. odbywając jeden nocleg w Niemczech,
- 9 – 10 października 2012r. odbywając jeden nocleg w Niemczech,
- 11 – 19 października 2012r. odbywając sześć noclegów w Niemczech i dwa we W.,
- 22 – 27 października 2012r. odbywając dwa noclegi we W. , jeden w Niemczech i jeden w Austrii,
- 28 – 30 października 2012r. odbywając dwa noclegi w Niemczech,
- 5 – 9 listopada 2012r. odbywając dwa noclegi w Niemczech, jeden we W., jeden w Austrii,
- 12 – 15 listopada 2012r. odbywając jeden nocleg w Austrii, jeden we W., jeden w Niemczech,
- 19 – 29 listopada 2012r. odbywając noclegi pięć razy w Niemczech, dwa razy we W., dwa razy w Austrii, raz w Słowenii,
- 3 – 7 grudnia 2012r. odbywając dwa noclegi w Niemczech, jeden w Austrii i jeden we W.,
- 10 – 14 grudnia 2012r. odbywając dwa noclegi w Niemczech i dwa we W.,
- 17 – 18 grudnia 2012r. odbywając jeden nocleg w Niemczech,
- 19 – 20 grudnia 2012r. odbywając jeden nocleg w Niemczech,
- 2 – 10 stycznia 2013r. odbywając cztery noclegi w Niemczech i cztery we W.,

- 14 – 18 stycznia 2013r. odbywając dwa noclegi w Niemczech, jeden we W. i jeden w Austrii,
- 22 – 31 stycznia 2013r. odbywając cztery noclegi w Niemczech, dwa we W., dwa w Austrii, jeden w Słowenii,
- 4 – 7 lutego 2013r. odbywając dwa noclegi w Niemczech i jeden we W.,
- 8 – 9 lutego 2013r. odbywając jeden nocleg w Niemczech,
- 10 – 15 lutego 2013r. odbywając trzy noclegi w Niemczech i dwa we W.,
- 18 – 22 lutego 2013r. odbywając trzy noclegi w Niemczech, jeden we W.,
- 28 lutego 2013r. – 7 marca 2013r. odbywając pięć noclegów we W. i dwa w Niemczech,
- 11 – 15 marca 2013r. odbywając dwa noclegi w Niemczech i dwa we W.,
- 18 – 23 marca 2013r. odbywając dwa noclegi we W. i trzy w Niemczech,
- 25 – 26 marca 2013r. odbywając jeden nocleg w Niemczech,
- 27 – 28 marca 2013r. odbywając jeden nocleg w Niemczech,
- 4 – 10 kwietnia 2013r. odbywając 2 noclegi w Niemczech, cztery we W.,
- 15 – 25 kwietnia 2013r. odbywając cztery noclegi w Niemczech, cztery w Austrii, dwa we W.,
- 6 – 11 maja 2013r. odbywając dwa noclegi w Niemczech, dwa we W., jeden w Austrii,
- 14 – 22 maja 2013r. odbywając trzy noclegi w Niemczech, dwa we W., trzy w Austrii,
- 27 – 29 maja 2013r. odbywając dwa noclegi w Niemczech,
- 3 – 7 czerwca 2013r. odbywając dwa noclegi w Niemczech, dwa we W.,
- 10 – 17 czerwca 2013r. odbywając dwa noclegi w Niemczech, dwa we W. i dwa w Austrii,
- 19 – 21 czerwca 2013r. odbywając dwa noclegi w Niemczech,
- 24 – 28 czerwca 2013r. odbywając trzy noclegi w Niemczech, jeden we W.,
- 1 – 5 lipca 2013r. odbywając trzy noclegi w Niemczech i jeden we W.,
- 29 lipca 2013r. – 2 sierpnia 2013r. odbywając trzy noclegi w Niemczech, jeden w Holandii,
- 5 – 6 sierpnia 2013r. odbywając nocleg w Niemczech,
- 7 – 9 sierpnia 2013r. odbywając dwa noclegi w Niemczech,
- 12 – 13 sierpnia 2013r. odbywając jeden nocleg w Niemczech,
- 20 – 22 sierpnia 2013r. odbywając dwa noclegi w Niemczech,
- 22 – 23 sierpnia 2013r. odbywając jeden nocleg w Niemczech,
- 26 – 28 sierpnia 2013r. odbywając dwa noclegi w Niemczech,
- 29 sierpnia 2013r. – 4 września 2013r. odbywając trzy noclegi w Niemczech i trzy we W.,

- 5 – 11 września 2013r. odbywając trzy noclegi w Austrii, dwa w Niemczech, jeden we W.,
- 16 – 20 września 2013r. odbywając dwa noclegi w Niemczech, jeden we W., jeden w Austrii,
- 23 września 2013r. – 3 października 2013r. odbywając łącznie dziewięć noclegów za granicą, w tym co najmniej: trzy noclegi w Niemczech, 2dwawe W., jeden w Austrii,
- 7 – 11 października 2013r. odbywając dwa noclegi we W. i dwa w Niemczech,
- 14 – 18 października 2013r. odbywając cztery noclegi za granicą, w tym co najmniej: dwa w Niemczech i jeden w Austrii,
- 21 – 25 października 2013r. odbywając trzy noclegi w Niemczech, jeden we W.,
- 28 – 30 października 2013r. odbywając dwa noclegi w Niemczech,
- 4 – 8 listopada 2013r. odbywając dwa noclegi w Niemczech i dwa we W.,
- 25 – 27 listopada 2013r. odbywając dwa noclegi w Niemczech,
- 2 – 5 grudnia 2013r. odbywając dwa noclegi w Niemczech i jeden we W.,
- 9 – 10 grudnia 2013r. odbywając jeden nocleg w Niemczech,
- 11 – 12 grudnia 2013r. odbywając jeden nocleg w Niemczech,
- 18 – 19 grudnia 2013r. odbywając jeden nocleg w Niemczech,
- 6 – 17 stycznia 2014r. odbywając siedem noclegów w Niemczech, cztery we W.,
- 20 – 24 stycznia 2014r. odbywając dwa noclegi w Niemczech, jeden w Austrii, jeden we W.,
- 27 stycznia 2014r. – 5 lutego 2014r. odbywając dziewięć noclegów za granicą, w tym co najmniej: trzy w Niemczech, trzy we W., dwa w Austrii,
- 10 – 15 lutego 2014r. odbywając trzy noclegi w Niemczech, dwa we W.,
- 19 – 24 lutego 2014r. odbywając trzy noclegi w Niemczech, dwa we W.,
- 25 lutego 2014r. – 1 marca 2014r. odbywając dwa noclegi w Niemczech i dwa we W.,
- 3 – 6 marca 2014r. odbywając dwa noclegi w Niemczech, jeden we W.,
- 10 – 20 marca 2014r. odbywając dziesięć noclegów za granicą, w tym co najmniej: pięć w Niemczech, cztery we W.,
- 24 marca 201r. – 3 kwietnia 2014r. odbywając trzy noclegi w Niemczech, dwa we W., pięć w Austrii,
- 7 – 11 kwietnia 2014r. odbywając dwa noclegi w Niemczech i dwa we W.,
- 14 – 16 kwietnia 2014r. odbywając dwa noclegi w Niemczech,
- 22 – 28 kwietnia 2014r. odbywając dwa noclegi we W. i cztery w Niemczech,
- 5 – 9 maja 2014r. odbywając trzy noclegi w Niemczech, jeden we W.,
- 19 – 24 maja 2014r. odbywając dwa noclegi w Niemczech, dwa we W., jeden w Austrii,

- 25 – 27 maja 2014r. odbywając dwa noclegi w Niemczech,
- 2 – 6 czerwca 2014r. odbywając cztery noclegi za granicą, w tym co najmniej jeden w Niemczech,
- 9 – 13 czerwca 2014r. odbywając jeden nocleg w Niemczech, jeden w Austrii, jeden w Czechach i jeden we W.,
- 16 – 21 czerwca 2014r. odbywając pięć noclegów za granicą, w tym co najmniej: jeden w Niemczech, jeden w Austrii, dwa we W..

Dowód: dokumentacja dotycząca podróży służbowych obejmująca rozliczenie kosztów podróży, polecenia wyjazdu – k. 101 - 290

Z tytułu wymienionych podróży otrzymał odpowiednio w ramach rozliczenia ich kosztów kwoty:

- 622, 61 zł,
- 1.222, 91 zł,
- 660, 10 zł,
- 614, 79 zł,
- 542, 80 zł,
- 521, 87 zł,
- 628, 82 zł,
- 640, 32 zł,
- 552, 23 zł,
- 458, 85 zł,
- 723, 12 zł,
- 609, 27 zł,
- 688, 16 zł,
- 676, 89 zł,
- 762, 22 zł,
- 100, 51 zł,
- 76, 82 zł,
- 868, 25 zł,
- 780, 85 zł,
- 144, 67 zł,
- 653, 66 zł,
- 684, 94 zł,

- 1.349, 87 zł,
- 662, 86 zł,
- 616, 63 zł,
- 138, 69 zł,
- 132, 71 zł,
- 776, 25 zł
- 668, 61 zł,
- 1.074, 79 zł,
- 600, 53 zł,
- 130, 87 zł,
- 655, 96 zł,
- 659, 64 zł,
- 717, 93 zł,
- 698, 97 zł,
- 794, 42 zł,
- 71, 99 zł,
- 140, 30 zł,
- 645, 48 zł,
- 901, 01 zł,
- 657, 34 zł,
- 714, 25 zł,
- 200, 33 zł,
- 687, 93 zł,
- 808, 09 zł,
- 232, 07 zł,
- 649, 52 zł,
- 659, 18 zł,
- 420, 21 zł,
- 149, 50 zł,

- 213, 90 zł,
- 155, 71 zł,
- 252, 31 zł,
- 70, 15 zł,
- 197, 34 zł,
- 695, 62 zł,
- 695, 16 zł,
- 693, 91 zł,
- 1.264, 87 zł,
- 653, 43 zł,
- 678, 27 zł,
- 646, 43 zł,
- 144, 67 zł,
- 712, 08 zł,
- 198, 49 zł,
- 592, 94 zł,
- 149, 27 zł,
- 195, 73 zł,
- 137, 77 zł,
- 1.477, 85 zł,
- 644, 92 zł,
- 1.153, 78 zł,
- 743, 13 zł,
- 709, 42 zł,
- 659, 41 zł,
- 599, 38 zł,
- 1. 211, 51 zł,
- 1. 129, 40 zł,
- 637, 79 zł,

- 202, 40 zł,
- 673, 54 zł,
- 682, 87 zł,
- 813, 28 zł,
- 245, 41 zł,
- 665, 62 zł,
- 562, 12 zł,
- 659, 97 zł,

Dowód: rozliczenie kosztów podróży – k. 104, 106, 109, 111, 113, 115, 117, 120, 123, 125, 127, 129, 131, 133, 135, 137, 139, 143, 145, 147, 149, 151, 153, 155, 157, 159, 161, 163, 166, 168, 171, 173, 175, 177, 179, 181, 183, 185, 187, 189, 191, 193, 195, 197, 199, 201, 203, 205, 207, 209, 211, 213, 215, 217, 219, 221, 223, 225, 227, 229, 233, 235, 237, 240, 242, 244, 246, 248, 250, 252, 254, 256, 258, 260, 262, 264, 266, 268, 270, 272, 274, 276, 278, 280, 283, 285, 287, 289,

Koszty zagranicznych podróży służbowych były naliczane i wypłacane zgodnie z zasadami określonymi w regulaminie.

Pracodawca nie wypłacał powodowi ryczałtów za noclegi.

Niesporne

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

Powództwo okazało się nieuzasadnione.

W niniejszej sprawie bezspornym, było, iż powód, zatrudniony przez pozwaną na stanowisku kierowcy w ruchu międzynarodowym, podczas podróży służbowej spędzał noclegi w kabinie samochodu ciężarowego, którym dokonywał przewozów. Poza sporem leżały także zasady rozliczania podróży służbowych, znajomość tych zasad przez powoda, wysokość kwot wypłaconych powodowi z tytułu poszczególnych podróży z okresu objętego pozwem. W znacznej mierze niesporne były też okresy poszczególnych podróży, w tym zakresie zestawienie przedstawione przez powoda w znakomitej części pokrywało się z dokumentacją przedstawioną przez pozwaną. W przypadku różnic, sąd opierał się na dokumentacji dotyczącej podróży służbowych, w szczególności poleceniach wyjazdu służbowego. Dokumenty te były bowiem podpisane i w znacznej mierze wypełnione przez powoda, co ten przyznał przed sądem. Z tych względów przydano im walor wiarygodności. Strona powodowa nie naprowadziła wniosków dowodowych na okoliczność, iż przebieg podróży był inny niż wynikający z dokumentów, o jakich mowa, dokonane przez nią zestawienie nie stanowi bowiem dowodu, a jedynie prezentację stanowiska. Kraje (miejscowości), w których powód spędzał noclegi podczas poszczególnych podróży, wynikające z poleceń wyjazdu również w dominującym zakresie odpowiadały zestawieniu powoda. I w tym przypadku, gdy występowały różnice, sąd opierał się na poleceniach wyjazdu, jako jedynym dostępnym dowodzie pozwalającym na ustalenie, gdzie nocował powód. W niektórych przypadkach skutkowało to ustaleniem tylko części noclegów, jako że nazwy miejscowości wskazane w poleceniach wyjazdu były nieczytelne lub niemożliwe do zlokalizowania za pomocą internetowych map, do których sięgnął sąd. W tym zakresie nie sposób zaś było bazować na zestawieniu powoda, w którym nie wszystkie nazwy miejscowości odpowiadały wskazanym w poleceniach wyjazdu.

Kwestie związane z rozliczeniem prania pościeli czy wyborem parkingów w celach noclegowych ustalone zostały w oparciu o zgodne i spójne zeznania powoda i świadków R. A. i Z. B. zatrudnionych w pozwanej spółce na stanowisku kierowcy. Pracodawca nie przedstawił dostatecznych dowodów pozwalających na przyjęcie, iż ekwiwalent za pranie

dotyczył nie prania odzieży roboczej, ale i pościeli, czemu zaprzeczali wszyscy przesłuchani kierowcy. Obszerne omawianie zeznań przesłuchanych w sprawie osób wydaje się zbyteczne, albowiem żadna ze spornych okoliczności (także pominięte przez sąd w ustaleniach kwestie związane z korzystaniem z kart płatniczych) nie miała istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Dokonując ustaleń sąd oparł się poza zeznaniami wskazanymi wyżej osób na przedłożonej dokumentacji pracowniczej, której rzetelność i autentyczność nie była podważana i która nie nasuwała wątpliwości co do swojej wiarygodności.

Zgodnie z art. 21a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o czasie pracy kierowców (t.j. 2012. (...) z późn. zm.) kierowcy w podróży służbowej przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem tego zadania służbowego, ustalane na zasadach określonych w przepisach art. 77⁵ § 3-5 kodeksu pracy. Podróż służbowa kierowcy, to w myśl art. 2 pkt 7 ustawy, o jakiej mowa, w brzmieniu obowiązującym od 3 kwietnia 2010r., a więc w całym okresie objętym sporem w niniejszej sprawie, to każde zadanie służbowe polegające na wykonywaniu na polecenie pracodawcy:

a) przewozu drogowego poza miejscowość siedziby pracodawcy lub

b) wyjazdu poza taką miejscowość w celu dokonania przewozu drogowego.

W świetle powyższych regulacji powód wykonując przewozy drogowe na rzecz pozwanej pozostawał w podróży służbowej, miał więc prawo do należności związanych z taką podróżą przewidzianych w art. 77⁵ § 3-5 kodeksu pracy.

Art. 77⁵ k.p. reguluje kwestie należności pracowników w związku z kosztami odbywanych przez nich podróży służbowych. W myśl art. 77⁵ § 1 i 2 k.p. pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową, przy czym wysokość oraz warunki ustalania tych należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, określa rozporządzenie.

Zgodnie z art. 77⁵ § 3 k.p. warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż wymieniony w § 2 (a zatem innego niż państwowa lub samorządowa jednostka sfery budżetowej) określa się w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania. Gdy układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawierają postanowień, o których mowa w § 3, pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej odpowiednio według przepisów, o których mowa w § 2 (art. 77⁵ § 5 k.p.). Postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika, o którym mowa w § 2 (art. 77⁵ § 4 k.p.).

W okresie objętym sporem kwestię należności z tytułu podróży służbowych pracowników państwowych lub samorządowych jednostek sfery budżetowej regulowały: do końca lutego 2013r. rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. 2002.236.1991 z późn.zm.) i rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju (Dz. U. 2002.236.1990 z późn.zm.) a od 1 marca 2013r. rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U.2013.167)

Zgodnie z § 2 pierwszego z wymienionych rozporządzeń (dotyczącego podróży zagranicznych) i § 3 drugiego z nich (dotyczącego podróży krajowych) z tytułu podróży, odbywanej w terminie i w państwie określonym przez pracodawcę, pracownikowi przysługiwały diety, zwrot kosztów przejazdów i dojazdów, noclegów, innych wydatków, określonych przez pracodawcę odpowiednio do uzasadnionych potrzeb. W myśl § 9 ust. 1 wskazanego wyżej rozporządzenia dotyczącego podróży zagranicznych za nocleg przysługiwał pracownikowi zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym, w granicach ustalonego na ten cel limitu określonego w załączniku do rozporządzenia. W razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg, pracownikowi przysługiwał ryczałt w wysokości 25% limitu, o którym mowa w ust. 1. Wskazane regulacje nie znajdowały jednak zastosowania, gdy pracodawca lub strona zagraniczna zapewniły pracownikowi bezpłatny nocleg (§ 9 ust. 4 rozporządzenia). Ryczałt za nocleg regulowało też w § 7 ust. 2 wymienione wcześniej rozporządzenie z dnia 19 grudnia 2002r. dotyczące podróży krajowych przewidując prawo do niego w przypadku nieprzedłożenia przez pracownika rachunku za nocleg w hotelu lub innym obiekcie świadczącym usługi hotelarskie i niezapewnienia takiemu pracownikowi bezpłatnego noclegu i określając jego wysokość na 150% diety. Wysokość diety w okresie objętym sporem do końca lutego 2013r. wynosiła w myśl § 4 ust. 1 tego samego rozporządzenia 23 zł.

Analogiczne do przytoczonych regulacji w zakresie ryczałtów za noclegi w podróży służbowej zawierają § 2 i § 16 ust. 1, 2 i 4 oraz § 8 ust. 3 w zw. z ust. 1 obowiązującego od 1 marca 2013r. rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej. Zmianie w tym rozporządzeniu uległy jedynie kwoty limitów za podróże służbowe poza granicami kraju i wysokość diety krajowej (obecnie zgodnie z § 7 ust. 1 rozporządzenia 30 zł) warunkująca wysokość ryczałtu za nocleg na terenie Polski.

Powód wywodził prawo do ryczałtu za noclegi z przepisów wskazanych rozporządzeń podnosząc, iż nie sposób uznać za zapewnienie bezpłatnego noclegu umożliwienie spędzania tego noclegu w kabinie samochodu ciężarowego.

Kwestia taka była już przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego.

W uchwale 7 sędziów z dnia 12 czerwca 2014r., II PZP 1/14, OSNP 2014/12/164 Sąd ów stwierdził, iż zapewnienie pracownikowi - kierowcy samochodu ciężarowego odpowiedniego miejsca do spania w kabinie tego pojazdu podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, co powoduje, że pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegu na warunkach i w wysokości określonych w § 9 ust. 1-3 tego rozporządzenia albo na korzystniejszych warunkach i wysokości, określonych w umowie o pracę, układzie zbiorowym pracy lub innych przepisach prawa pracy. Konieczność wydania uchwały przez powiększony skład Sądu Najwyższego powstała w związku z uprzednimi rozbieżnościami w orzecznictwie tego Sądu co do możliwości uznania za bezpłatny nocleg stworzonych przez pracodawcę możliwości spędzania odpoczynku nocnego w kabinach samochodowych. W obszernych wywodach zawartych w uzasadnieniu wskazanej uchwały Sąd Najwyższy wskazał m.in. iż przepisy unijne pozwalające na wykorzystanie przez kierowców okresów odpoczynków w pojeździe, którym poruszają się w podróży zawarte w ratyfikowanej przez Polskę w dniu 1 maja 1992r. umowie (...) z dnia 1 lipca 1970 r. /Dz.U. z 1999.94. (...) z późn.zm./ i rozporządzeniu (WE) nr 561/06 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego nie regulują kwestii świadczeń związanych z pracą kierowców, nie można zatem w oparciu o nie uznawać za bezpłatny nocleg, o jakim mowa w zawartych w prawie krajowym regulacjach dotyczących podróży służbowych, noclegu w kabinie pojazdu. Zdaniem Sądu Najwyższego pojęcia „odpowiednie miejsce do spania” i „bezpłatny nocleg” nie mogą być utożsamiane. Polski prawodawca odnosi pojęcie „noclegu” do usługi hotelarskiej (motelowej), o czym świadczy nie tylko będący zasadą zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym (za usługi hotelarskie), ale także wysokość ustalonych limitów za noclegi. Usługa hotelarska obejmuje szerszy zakres świadczeń niż tylko udostępnienie „miejsca do spania”, w szczególności możliwość skorzystania z toalety, prysznic, przygotowania gorących napojów

itp., a także (ewentualnie) zapewnienie wyżywienia. Brak przedstawienia rachunku za usługi hotelarskie oznacza, że pracownik nie korzystał z hotelu, a wówczas zwrot kosztów noclegu zostaje ograniczony do 25% limitu stanowiącego ryczałt za koszty realnie ponoszone w czasie podróży, bez korzystania z usług hotelowych. Istota ryczałtu jako świadczenia kompensacyjnego polega na tym, że świadczenie wypłacane w takiej formie z założenia jest oderwane od rzeczywistego poniesienia kosztów i nie pokrywa w całości wszystkich wydatków z określonego tytułu (bo nie są one udokumentowane). Zdaniem Sądu Najwyższego, zapewnienie przez pracodawcę pracownikowi (kierowcy wykonującemu przewozy w międzynarodowym transporcie drogowym) odpowiedniego miejsca do spania w kabinie samochodu ciężarowego, czyli wyposażenie samochodu w odpowiednie urządzenia (leżankę, klimatyzację, ogrzewanie itp.) pozwala na wykorzystanie przez kierowcę w samochodzie dobowego (dziennego) odpoczynku, przy spełnieniu warunków określonych w art. 8 ust. 8 rozporządzenia nr 561/06, natomiast nie oznacza zapewnienia mu przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzeń wykonawczych wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 k.p. Wywód Sądu Najwyższego zawarty w uzasadnieniu uchwały z dnia 12 czerwca 2014 r., został uzupełniony przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 4 września 2014 r., sygn. I PK 7/14, LEX nr 1515145 rozważaniami dotyczącymi sformułowania „bezpłatny nocleg”. W wyroku tym Sąd Najwyższy podkreślił, że regułą jest rozliczanie kosztów noclegu rachunkiem hotelowym, wyjątkiem, a zarazem alternatywą, jest wypłata przez pracodawcę ryczałtu. Sprowadzając wskazane przepisy do wspólnego mianownika Sąd Najwyższy zauważył, że pracodawca ma obowiązek ponieść koszty związane z noclegiem pracownika - kierowcy (w ściśle określonej lub ryczałtowej kwocie). Paradigmat ten wyznacza interpretację § 9 ust. 4 rozporządzenia z 2002r. dotyczącego kosztów podróży zagranicznych. Wyłączenie wskazane w tym przepisie nie może abstrahować od ogólnej reguły, którą jest pokrycie kosztów noclegu w warunkach hotelowych (obliczanych niekiedy ryczałtowo w sytuacji, gdy pracownik nie przedłoży rachunku za nocleg). Zdaniem Sądu Najwyższego powyższe oznacza, że uchylenie obowiązku pracodawcy następuje jedynie wówczas, gdy zapewnia on bezpłatny nocleg w warunkach hotelowych. Jasne jest przy tym, że nie koreluje z nimi nocowanie w kabinie samochodowej (nawet wyposażonej w liczne udogodnienia). W ocenie Sądu Najwyższego wnioskowanie to jest usprawiedliwione również wykładnią terminu „nocleg”. Zważywszy bowiem, że dotyczy on kierowcy znajdującego się w permanentnej podróży, zrozumiałe staje się, że pojęcia tego nie wypełnia tylko aspekt związany z zapewnieniem miejsca do spania. Nocleg w tym wypadku oznaczać powinien zapewnienie pełnego zestawu urządzeń i warunków zapewniających normalne funkcjonowanie organizmu ludzkiego. Nie chodzi zatem tylko o zapewnienie miejsca do spania, ale o takie warunki adaptacyjne, które zbliżone są do domowych, tak aby choć w części doszło do oddzielenia sfery zawodowej i prywatnej. Funkcji tej nie spełnia nocowanie w kabinie samochodu.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie akceptuje zaprezentowane powyżej stanowisko, iż noclegu w kabinie samochodowej nie można uznać za bezpłatny nocleg, o jakim mowa w § 9 ust. 4 powołanego rozporządzenia z 2002r. dotyczącego kosztów podróży zagranicznych oraz aktualnie obowiązującego rozporządzenia z 29 stycznia 2013r. Tym samym dla rozstrzygnięcia sporu w istocie bez znaczenia było, jak wysoki pozostawał standard kabiny samochodowej, w której powód spędzał noclegi. W ocenie sądu za uznaniem niezależnie od standardu kabin warunków noclegowych w pojeździe za nieodpowiadające warunkom hotelowym, przemawiają nie tylko okoliczności wskazywane przez Sąd Najwyższy, a to chociażby brak odpowiedniego zaplecza sanitarnego. Istotne znaczenie ma także okoliczność, że to nie po stronie innego podmiotu, a odbywającego nocleg leżało zapewnienie pościeli i jej należytego stanu oraz odpowiednich warunków sanitarnych w kabinie. Pracownik zatem musiał ponosić niedogodności związane z takim noclegiem – nabywanie, przewożenie, przenoszenie, pranie własnej pościeli czy sprzątnięcie kabiny pociągające zresztą za sobą dla niego także określone koszty.

Podzielenie przytoczonego wyżej stanowiska Sądu Najwyższego nie przesądzało jednak o uwzględnieniu powództwa w sprawie niniejszej.

Jak wynika z art. 77⁵ § 5 k.p., przepisy aktów wykonawczych dotyczących rozliczania podróży służbowych znajdują zastosowanie w sytuacji, gdy wewnątrzzakładowe przepisy prawa pracy lub umowy o pracę nie regulują należności z tytułu takich podróży. Strona pozwana w niniejszej sprawie wskazywała na obowiązujący u niej regulamin wynagradzania regulujący kwestię należności za podróże służbowe.

Uregulowanie kosztów podróży służbowych w takim regulaminie (niesporne w sprawie) oznacza, iż wobec pracowników pozwanej, w tym powoda znajdują zastosowanie przepisy tego regulaminu, nie zaś przepisy wymienionych wcześniej rozporządzeń. Regulamin wynagradzający u pozwanej nie przewiduje zaś po stronie pracownika w ogóle prawa do ryczałtów za noclegi. Oznacza to, że powód nie może skutecznie dochodzić takiego świadczenia.

Sąd Rejonowy nie podziela stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w omawianym wcześniej orzeczeniu z dnia 12 czerwca 2014r. II PZP 1/14, iż przepisy wykonawcze ustalają minimalny standard wszystkich świadczeń z tytułu podróży służbowych, co oznacza, iż jeśli akty wewnętrzne nie zawierają określonych regulacji lub zawierają regulacje mniej korzystne niż rozporządzenia, w ich miejsce wchodzi przepisy rozporządzeń z 2002 i 2013r.

Przeciwko takiemu przyjęciu przemawia treść art. 77⁵ k.p.

W art. 77⁵ § 3 k.p. wyraźnie wskazano, iż warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowych pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż określony w § 2 (czyli innego niż państwowa lub samorządowa jednostka sfery budżetowej) określa się w układzie zbiorowym pracy, regulaminie wynagradzania lub umowie o pracę. Tylko w przypadku gdy układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawiera postanowień, o których mowa w § 3, pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej odpowiednio według przepisów, o których mowa w § 2 (art. 77⁵ § 5 k.p.). Art. 77⁵ § 5 k.p. nie przewiduje zastosowania przepisów wskazanych w § 2 (dotyczących pracowników zatrudnionych w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej) w sytuacji, gdy układ zbiorowy, regulamin wynagradzania czy umowa o pracę regulują odmiennie należności z tytułu podróży służbowych np. ograniczając ich liczbę lub przewidując niższą niż w rozporządzeniu wysokość. Nakazuje on stosować przepisy wykonawcze dotyczące należności pracowników sfery budżetowej w wypadku, gdy pracodawca w aktach wewnętrznych czy umowie o pracę nie uregulował należności z tytułu podróży służbowych, nie zaś, gdy nie uregulował należności z tytułu podróży służbowych wyszczególnionych rodzajowo w przepisach tego rozporządzenia. W przepisie, o jakim mowa, jest odesłanie do art. 77⁵ § 3 k.p., który odnosi się ogólnie do należności z tytułu podróży służbowych nie wymieniając rodzaju takich należności wprost ani nie odsyłając do katalogu zawartego w rozporządzeniu wskazywanym w art. 77⁵ § 2 k.p.. Nie ma zatem dostatecznych podstaw do uznania, iż układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania czy umowa o pracę muszą, regulując należności z tytułu podróży służbowych, obejmować wszystkie świadczenia wskazane w rozporządzeniu. Podkreślenia wymaga, iż kodeks pracy nigdzie nie definiuje rodzaju należności przysługujących z tytułu podróży służbowych, co oznacza swobodę pracodawcy (innego aniżeli jednostki sfery budżetowej) w ich określaniu. Dotyczy to także pracodawcy będącego firmą transportową, jako że nieobjęcie odesłaniem zawartym w art. 21 a ustawy o czasie pracy kierowców także art. 77⁵ § 1 k.p. (odnoszącego się ogólnie do należności bez ich wymieniania) wynika jedynie z odmiennej definicji podróży służbowej kierowcy, nie zaś z woli innej niż w przypadku pozostałych pracowników zatrudnionych poza sferą budżetową regulacji należności związanych z podróżą służbową. Jeszcze raz podkreślić należy, iż powoływane wcześniej rozporządzenia z 2002r. i 2013r. wyszczególniające należności z tytułu podróży służbowych, nie są aktami dotyczącymi wszystkich pozostających w zatrudnieniu, a tylko określonej ich grupy (pracowników państwowych i samorządowych jednostek sfery budżetowej), a do innych osób znajdują zastosowanie tylko w wypadku, gdy pracodawca nie zadbał o uregulowanie kwestii należności z tytułu podróży w wewnętrzzakładowych aktach prawa pracy czy umowie o pracę.

Stwierdzeniu, iż omawiane akty wykonawcze ustalają minimalny standard wszystkich należności z tytułu podróży służbowych sprzeciwia się brzmienie art. 77⁵ § 4 k.p. zgodnie z którym postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika, o którym mowa w § 2. Zapis taki przeczy wyraźnie uznaniu, iż zamysłem prawodawcy było wyznaczenie w akcie wykonawczym minimalnego standardu świadczeń z tytułu podróży służbowych dla wszystkich zatrudnionych. Gdyby zresztą było inaczej, w ogóle niezrozumiałym pozostawałoby uregulowanie kwestii podróży służbowych w

sposób, w jaki jest to uczynione obecnie t.j. poprzez określenie rozporządzeniem rodzajów i wysokości świadczeń tylko pewnej grupy zatrudnionych i odesłanie do stosowania tego aktu w przypadku pozostałych pracowników tylko w określonym przypadku. Wydaje się, że chcąc określić minimalną wysokość świadczeń dla wszystkich zatrudnionych ustawodawca objąłby ich wszystkich jednym aktem (co nie ograniczałoby wszak możliwości uregulowania przez pracodawcę działającego poza sferą budżetową tych kwestii korzystniej) nie zaś ograniczył się tylko do pewnej grupy. Wysokość diety w podróży krajowej i zagranicznej w okresie objętym sporem istotnie od siebie odbiegała. Do końca lutego 2013r. dieta w podróży krajowej wynosiła 23 zł (§4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju), a w podróży zagranicznej kilkukrotnie więcej (w Niemczech i we W. po 42 euro, w Austrii 45 euro). Szczegółowo regulował to załącznik do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju. Podobnie jest i obecnie, dieta w podróży służbowej na terenie kraju wynosi 30 zł (§ 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej), a w podróży zagranicznej: w Niemczech 49 euro, w Austrii 52 euro, we W. 48 euro (załącznik do wskazanego rozporządzenia). Ustawodawca wprowadził w art. 77⁵ § 4 k.p. wymóg zapewnienia pracownikowi w przypadku każdej podróży - i krajowej i zagranicznej – diety na poziomie diety określonej dla pracownika sfery budżetowej w podróży krajowej, co przeczy przyjęciu, iż jego intencją było uregulowanie minimalnego standardu świadczeń wszystkich pracowników w rozporządzeniach dotyczących pewnej ich grupy (zatrudnionych w jednostkach sfery budżetowej).

Regulacja art. 77⁵ k.p. przemawia więc za przyjęciem, iż wolą ustawodawcy było pozostawienie swobody w kwestii uregulowania należności z tytułu podróży służbowych pracodawcom innym niż jednostki sfery budżetowej, z tym tylko ograniczeniem, że ci muszą wypłacać diety i to w wysokości nie niższej niż przewidziane w aktach wykonawczych dotyczących należności pracowników sfery budżetowej w podróży krajowej.

Za takim przyjęciem przemawiają zmiany legislacyjne wskazanego przepisu.

Do końca 2002r. art. 77⁵ k.p. obejmował dwa paragrafy. § 1 stanowił, iż pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy, przysługuje zwrot kosztów związanych z podróżą służbową. Zgodnie natomiast z §2 wskazanego artykułu minister właściwy do spraw pracy określić miał w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady ustalania oraz wysokość należności przysługujących pracownikowi z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju, w szczególności w zakresie diet oraz zwrotu kosztów przejazdów, noclegów i innych udokumentowanych wydatków. Przepis zmieniono (nadając mu obecny kształt) ustawą z dnia 26 lipca 2002r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U.2002.135.1146), W uzasadnieniu projektu (druk sejmowy IV.335 dostępny na stronie internetowej Sejmu RP) ustawodawca, wyjaśniając potrzebę nowelizacji podkreślał, że definicja podróży służbowej budzi dużo kontrowersji, zwłaszcza w odniesieniu do pracowników odbywających wielokrotne podróże służbowe, tj. pracowników, dla których podróż jako stałe pokonywanie przestrzeni jest rodzajem wykonywanej pracy i coraz częściej zgłaszana jest potrzeba odmiennego traktowania przypadków podróży służbowej odbywanej doraźnie od podróży służbowej polegającej na stałym pokonywaniu przestrzeni. Zaznaczał, iż obecne uregulowania podróży służbowej są kwestionowane przez przewoźników głównie ze względów finansowych, wypłacane diety w obligatoryjnie ustalonej wysokości obciążają koszty pracy, stając się jednym z elementów obniżających rentowność przedsiębiorcy. Jako cel projektu wskazano racjonalizację wydatków pracodawców. Z tego właśnie względu przewidziano:

1) upoważnienie ministra właściwego do spraw pracy do określenia, w drodze rozporządzenia, wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju i poza jego granicami,

w szczególności diet, zwrotu kosztów przejazdów i noclegów, a także innych wydatków - tylko dla pracowników zatrudnionych w państwowych lub samorządowych jednostkach sfery budżetowej,

2) ustalanie szczegółowych warunków wypłacania należności z tytułu podróży służbowej pozostałych pracowników w układach zbiorowych pracy lub regulaminach wynagradzania albo w umowach o pracę.

Proponowany tryb regulowania wysokości i warunków ustalania należności pracowniczych z tytułu podróży służbowej, wedle uzasadnienia projektu, miał być analogiczny do obowiązującego trybu regulowania zasad wynagradzania i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą, innego dla pracowników sfery budżetowej (dla których świadczenia ustalane są odgórnie) i innego dla pozostałych (dla których pozostawia się swobodę pracodawcy). W projekcie wskazano, iż decentralizacji kompetencji w zakresie ustalania warunków wypłacania należności z tytułu podróży służbowej dla pracowników zatrudnionych poza sferą budżetową towarzyszy gwarancja ustawowa w zakresie prawa pracownika do otrzymania należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową. Co do brzmienia art. 77⁵ § 4 k.p. (regulacji nieprzewidzianej w pierwotnym projekcie) spory toczyły się jeszcze na etapie prac w komisji sejmowej. Strona rządowa akcentowała, że po konsultacjach z partnerami społecznymi przyjęto opcję, aby przy delegacjach zagranicznych przepisy ogólne przewidywały minimalną dietę służbową w wysokości diety krajowej. Celem było, aby nikogo nie pozbawiać diet. (biuletyn 794/IV, sprawozdanie z prac Komisji Nadzwyczajnej do rozpatrzenia projektów ustaw związanych z programem rządowym „Przedsiębiorczość-Rozwój-Praca” /nr12/ z 09.07.2002r. rozpatrującej sprawozdanie podkomisji nadzwyczajnej ds. problematyki społecznej o poselskim i rządowym, projektach ustaw o zmianie ustawy Kodeks pracy oraz zmianie niektórych innych ustaw /druki nr 334 i 335/)

Zatem także wykładnia autentyczna, której nie sposób pomijać, przemawia za zaprezentowanym przez sąd stanowiskiem.

Pozwana spółka w regulaminie wynagradzania w sposób wyraźny ograniczyła należności z tytułu podróży służbowych do diet (liczonych według kilometrówki) nie przewidując w ogóle prawa do ryczałtu za noclegi. Dodatkowo akt wewnętrzny obejmował wskazanie, iż wobec pracowników nie znajdują zastosowania przepisy dotyczące należności z tytułu podróży służbowych pracowników jednostek sfery budżetowej (błędne oznaczenie delegacji ustawowej – przepisu kodeksu pracy- stanowiące najwyraźniej omyłkę w druku nie nasuwa żadnych wątpliwości co do intencji pracodawcy przy wskazanej regulacji)

Takie ograniczenie jest dopuszczalne. Za niedopuszczalną można byłoby uznać tylko taką regulację regulaminu, która prowadziłaby do niekompensowania pracownikowi rzeczywiście poniesionych i wykazanych kosztów, nie zaś tę, która uwzględnia też uzasadniony interes pracodawcy, niemającego obowiązku dodatkowej gratyfikacji pracownika za podróż służbową. Uregulowana przepisami wykonawczymi wysokość ryczałtu za noclegi w podróży poza obszarem kraju pracowników jednostek sfery budżetowej nie jest wcale niska i może istotnie przekraczać rzeczywiste wydatki pracownika w związku z noclegiem (np. w sytuacji, gdy spędza on noclegi u krewnych czy znajomych zamieszkujących w miejscowości, do której został delegowany, a jego wydatki ograniczają się do nabycia drobnego upominku dla właściciela lokalu). Trudno uznać, by pracodawca (inny niż jednostka sfery budżetowej w przypadku której obowiązek ten wynika z przepisu) był zobligowany do wypłaty pracownikowi określonej zryczałtowanej kwoty za każdą noc, niezależnie od tego czy w rzeczywistości powstał po stronie pracownika wydatek związany z noclegiem zbliżony do takiej kwoty. Należy pamiętać, że pracownikowi przysługują zgodnie z art. 77⁵ § 1 k.p. należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową, a nie dodatkowe środki finansowe w związku z podróżą, niezależnie od tego, czy i jakie koszty pracownik poniósł. Należności z tytułu podróży służbowych nie mają bowiem służyć zrekompensowaniu pracownikowi niematerialnych skutków pobytu poza miejscem zamieszkania, w tym przykładowo braku właściwego komfortu spania, a jedynie wydatków związanych z wykonywaniem polecenia służbowego.

Wszystko powyższe przemawia za uznaniem, iż pracodawca inny aniżeli jednostka sfery budżetowej ma prawo ustalić w regulaminie wynagradzania, jak uczyniła to pozwana, że pracownikowi poza dietą przysługuje jedynie zwrot udokumentowanych kosztów podróży, w tym noclegów nie przewidując jednocześnie prawa pracownika do kosztów

zryczałtowanych. Obowiązki w pozwanej regulaminu wynagradzania nieprzewidującego prawa do ryczałtów za noclegi oznacza, iż powód nie może skutecznie dochodzić takiego świadczenia.

O kosztach procesu orzeczono w oparciu o przepis art. 98 § 1 i 3 k.p.c., w myśl którego strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, w tym wynagrodzenie zawodowego pełnomocnika. Wartość przedmiotu sporu mieściła się w przedziale 10.000 – 50.000 zł, stawka minimalnego wynagrodzenia zawodowego pełnomocnika odpowiadała zatem kwocie 2.400 zł (§ 6 pkt 5 znajdującego zastosowanie jako obowiązujące w dacie rozpoczęcia postępowania rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu /t.j.Dz.U. 2015.1078/) i taką kwotę sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanej.

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować;
2. Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda,
3. Przedłożyć z pismami, apelacją lub za 21 dni.